

Bestuursverslag 2015

Samenvatting

In 2015 vond het Oerol Festival voor de 34ste keer plaats. Met het meerjarige thema 'Sense of Place' stond ook in 2015 het landschap centraal. Tijdens het tiendaagse festival, dat plaatsvond van 12 tot en met 21 juni 2015, werd Terschelling dankbaar ingezet als podium, decor en inspiratiebron voor theater, muziek en landschapskunst. Aan het festival ging een succesvol tweedaags 'Sense of Place' seminar vooraf. Oerol 2015 werd artistiek een zeer succesvolle editie, met overwegend (zeer) goede kritieken in de media en een hoge publiekswaardering.

Programma

Voor het samenstellen van het gehele programma dient het overkoepelende thema van Sense of Place als referentiepunt en ligt de focus verder op het vergroten van de samenhang in de drie speerpunten zoals benoemd in het kunstenplan 2013-2016; #1 landschap, #2 verdieping locatietheater en #3 ontwikkeling en onderzoek. In 2015 was er een extra focus op het IN SITU programma als Europese springplank en aanjager van Europese co-producties. Dit is uitstekend gelukt en leverde diverse spin-offs. Het Oerol programma bestaat uit de onderdelen Theater, Expeditie, Straat, Muziek en Verdieping & Ontmoeting.

Voorop staat het criterium dat Oerol een platform voor ontwikkeling wil zijn. Het Theaterprogramma vormt samen met het Expeditie programma de inhoudelijke spil van het programma. Het vanzelfsprekende streven naar artistieke excellentie, toegankelijkheid en experiment kan niet los gezien worden van de balans met de andere programmacomponenten, in een uitgebalanceerde mix van inhoud en beleving. In deze 'compositie' spelen elk jaar ook financiële en productionele beperkingen een rol en secundaire criteria zoals; spreiding over het eiland, beschikbaarheid van locaties, balans in publiekscapaciteit, eilander draagvlak, natuurbeheer en regelgeving. Het moge duidelijk zijn dat deze veelheid aan criteria, ambities en mogelijkheden vaak flinke uitdagingen opleveren. Toch schuilt juist in deze complexe omgeving een grote kracht. De zoektocht naar de juiste balans tussen kunst, een groot publiek en een gedeeld eigenaarschap van 'het podium', levert een constante en boeiende dialoog op, die de urgentie/noodzaak van het festival op scherp stelt en voor een sterk en gedeeld draagvlak zorgt. We merken dat de kracht van Oerol in het omgaan met deze balans en in deze dialoog ook elders in de wereld van kunsten, cultuur en natuur inspiratie geeft.

In de producties en het programma wordt nadrukkelijk gezocht naar een lokale inbedding. Deze zoektocht loopt door alle onderdelen van het programma en kent vele verschijningsvormen: van samenwerking met de scholen (Frederik & Broers), workshops op boerderijen (in het project Polderpracht) tot deelname van burgerinitiatieven (in de voorstelling van Wunderbaum).

Sense of Place

Bij de evaluatie van de artistieke ontwikkeling van het festival kijkt het bestuur met tevredenheid terug op de inspirerende impulsen die uitgaan van Sense of Place. Sense of Place is meer dan een verzameling projecten of een verbindend thema maar bewijst zich als motor van vernieuwing en verbeelding voor makers en publiek en verlegt horizons. Sense of Place werd door Joop Mulder ook veel breder verbonden aan de kandidatuur van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. Sense of Place is als een van de acht kernprojecten benoemd binnen LWD 2018. Dat de keuze in september 2013 ook op Leeuwarden viel betekent een reëel vervolg van de Sense of Place ambities, binnen en buiten het festival, zoals het beeldbepalende labproject Zeven Streken in 2015 dat in het festival een tijdelijke pilot kent en uiteindelijk in 2018 een definitieve plek zal krijgen langs de waddenkust. Het onderwerp 'culturele landschapsontwikkeling' waar wetenschap, natuurbeheer en kunst een

kruisbestuiving aangaan neemt een hoge vlucht binnen Oerol en daarmee ontwikkelt de landschapsambitie uit het kunstenplan zich boven verwachting snel.

Dialogoog

Met veel makers en gezelschappen hebben we een relatie opgebouwd die al vele jaren loopt. Door eerdere projecten te tonen en door hen te volgen en in gesprek te blijven over hun ontwikkelingen ontstaat er een dialoog die wederzijds voedend en inspirerend is en waarbij gezocht wordt naar de beste 'match' van de timing en inhoud van ontwikkeling en presentatie. Naast de al bekende gezelschappen is er ook volop aandacht voor nieuwe makers waarmee we een nieuw gesprek starten.

In deze open dialoog tussen gezelschappen/makers en festival wordt gezocht naar een wisselwerking die leidt tot nieuwe wederzijdse inzichten. We nodigen makers uit om na te denken over het optimaliseren van de context van hun project en de verdieping daarvan, met onderwerpen als de verbinding met het thema 'sense of place', het eiland, het gebruik van de locatie en de verbinding met het publiek. Met ook de vraag naar de rol die het festival hierin kan spelen. Deze dialoog is de kracht en een voorwaarde voor een festival om zich te blijven ontwikkelen.

THEATER

Met het getijdeland van Terschelling en het thema 'sense of place' als inspiratiebron richt Oerol zich op nieuwe vormen van locatietheater, al dan niet in wisselwerking met tekst, dans, beeldende kunst, vormgeving, landschapsarchitectuur, nieuwe media, muziek en performance. Het theaterprogramma in 2015 bestond uit 38 projecten uit diverse disciplines. Een belangrijk criterium bij de programmakeuzes is de vraag in hoeverre de projecten bijdragen aan de verdere ontwikkeling en verdieping van het fenomeen locatietheater. Hierbij staan begrippen als kwaliteit, verleggen van de grenzen, innovatie en voortschrijdend vakmanschap centraal.

Hieronder een aantal projecten uitgelicht.

De gezelschappen Moeremans&Sons/NNT, Wunderbaum, TAAT en Roma B. gebruikten op innovatieve wijze de condities en realiteit van het festival zelf om een tijdelijk experiment aan te gaan, waarin vragen rond nieuwe vormen van maatschappelijk en sociale organisatie centraal stonden. Een belangrijke nieuwe richting (die al eerder werd ingezet met o.a. Building Conversation van Lotte van den Berg) waarbij het festival zelf ook onderdeel van een kritische ondervraging is.

Erf van Schweigman&, de grootschalige bewegingsvoorstelling met 75 performers in het landschap is een goed voorbeeld van een artistiek grensverleggend project dat zich heeft kunnen ontwikkelen als gevolg van een langlopende en nauwe samenwerking en dialoog tussen makers en festival. Het wederzijds begrip en vertrouwen dat hierdoor ontstaat, maakt het mogelijk dat er telkens nieuwe stappen gemaakt kunnen worden in het artistieke proces. Zoals in dit geval het bijzondere gebruik van het landschap en het verlangen om beelden te maken met een onafgebroken stroom performers vorm kon krijgen. Mede doordat Oerol theatermaakster Boukje Schweigman uitnodigde het project in een vroeg stadium bij een workshop van het Europese IN SITU netwerk te introduceren kwam er coproductie geld beschikbaar en zal Erf in 2018 ook doorreizen naar het Engelse Norfolk Norwich festival.

Een bijzondere eilander weerklink had de speciaal voor Oerol gemaakte muzikale locatietheater voorstelling Lutine (Orkater), op basis van het gelijknamige boek van schrijver/journalist Martin Hendriksma, over de meest mysterieuze scheepsramp uit de Nederlandse geschiedenis die gespeeld werd op het strand met uitzicht op de rampplek. Deze voorstelling was zo'n succes dat het in 2016 opnieuw in het programma staat.

Het jonge talentvolle gezelschap BOG. bracht met de gelijknamige voorstelling een sterke voorstelling over de zin en vooral de zinloosheid van het bestaan, op een verfrissende en

humoristische wijze. Het oorspronkelijk voor de zaal gemaakte werk kreeg door een zorgvuldige plaatsing en kleine ingrepen in het landschap een indringende nieuwe zeggingskracht. De ervaring van deze eerste kennismaking van het werken op locatie zal worden meegenomen in het nieuwe project (OER) dat in 2016 tijdens Oerol in première zal gaan.

Zowel Theatergroep RAST als van Via Berlin / Orkater bracht met respectievelijk De vlucht van een granaatappel en Dead End krachtige en aangrijpende voorstellingen over het actuele en maatschappelijk thema van de vluchtelingen problematiek.

Een bijzondere relatie met circus was de bindende factor bij de voorstellingen van Claudio Stellato Company (BE), Compagnie BAL / Jeanne Mordoj (FR) en Circus Ronaldo (BE).

De theaterproducties waren gedurende het 10-daagse festival vaak dagelijks, meerdere keren per dag, te zien. Met een bezettingsgraad van 90% werden de voorstellingen uitzonderlijk goed bezocht.

Atelier Oerol

Atelier Oerol is de werkplaats voor jonge theatermakers en kunstenaars die locatiegericht werk willen ontwikkelen. Oerol treedt hierin op als producent. In 2014/2015 was er geen Atelier traject maar presenteerden we wel verder ontwikkeld werk uit eerdere Ateliers namelijk de projecten Framing van Feikes Huis / Johannes Bellinkx, ONDER ONS van Roma B. / Marike Splint en – Motief knokpartij bruiloft nog steeds onbekend van Het eerste kwartier / Wilhelmer van Efferink. De projecten spraken zeer tot de verbeelding en kwaliteit van uitvoering was hoog.

In het najaar van 2015 werd de samenwerking met Over het IJ festival, gevestigd op de NDSM werf in Amsterdam-Noord, gecontinueerd in Atelier Oerol / Over het IJ Festival. Uit 60 aanmeldingen werden 3 makers geselecteerd; Hedwig Koers, Merel Smitt en Bart van Woestijne. Vervolgens startte onder leiding van artistiek coördinator Hogendijk en producent Odin Heyligen een traject van workshops op locatie (zowel op Terschelling als in Amsterdam) en inspiratie- of werksessies met sprekers en gastbegeleiders. Binnen dit traject zal toegewerkt worden naar 3 proeves die samen op Oerol 2016 een route vormen. Dit traject in 2015/2016 wordt mogelijk gemaakt door een incidentele subsidie van het FPK en door de donateurs in Fonds Atelier Oerol.

Nieuwe Makers

Eind 2014 werd de FPK Nieuwe Makers aanvraag voor Thabi Mooi toegekend voor 2015 en 2016. Tijdens het festival van 2015 maakte zij een bijzondere installatie als eerste stap in haar tweejarige traject bij Oerol en Over het IJ Festival. Vanwege persoonlijke omstandigheden is eind 2015 besloten haar traject een jaar te onderbreken. Met als gevolg dat zij niet in 2016 maar in 2017 met een voorstelling in het programma zal staan.

In mei 2015 werd ook onze Nieuwe Makers aanvraag met Collectief Walden gehonoreerd, met een zeer positieve beoordeling. Dit bijzondere collectief heeft elkaar ontmoet tijdens Oerol en binnen de Expeditie diverse projecten gepresenteerd. Als start van hun tweejarige traject hielden zij tijdens het festival Open Huis op de Westerkeyn met veel waardevolle ontmoetingen. Collectief Walden presenteerde zich ook tijdens het seminar met een interventie. In 2016 worden zij bij het IN SITU netwerk geïntroduceerd en werken toe naar een voorstelling binnen het theaterprogramma.

EXPEDITIE

Na enkele jaren van experimenteren met inhoud en vorm heeft de Expeditie zich ontwikkeld als artistiek laboratorium en 'toonkamer' voor voornamelijk landschapsgerichte Sense of Place projecten waarbij de ontmoeting van maker, publiek en landschap centraal staat. Het Expeditieprogramma is een van de belangrijke verbindende pijlers van het festival - het waaiert zich uit over het hele eiland en is gedurende het festival overdag doorlopend

toegankelijk is voor het totale Oerol publiek. Multidisciplinaire performances en installaties worden - op uitnodiging van Oerol - locatie-specifiek ontwikkeld vanuit het karakter, de betekenis en de (cultuur)geschiedenis ervan en maken op verrassende wijze voor een groot publiek zichtbaar wat de dynamiek is tussen natuurlijke en culturele elementen binnen een landschap. Dat betekent ook dat de rol van Oerol in verloop van tijd is verschoven van programmeur naar initiatiefnemer, opdrachtgever en coproductent. De Expeditie bood dit jaar plaats aan 21 projecten; nieuwe vormen van landschapskunst en kunst in relatie met wetenschap en maatschappelijke partijen, nieuwe vormen van podiumkunsten en crossovers van; beeldende kunst, scenografie, performance, muziek- en geluidskunst en nieuwe technologie en projecten waarin samenwerkingsverbanden en opleidingen centraal stonden.

In 2015 werden 112.404 bezoeken afgelegd binnen de expeditie route. Er liggen interessante kansen voor de verdere ontwikkeling van de formule, maar het kostenplaatje van deze locatie specifieke projecten is navenant. Om dat in continuïteit vorm te geven gaan we opzoek naar meerjarige allianties met partners die willen participeren en mee investeren in een publiek landschapslab. In 2016 zouden we graag dit programma verder ontwikkelen gezien de sterke bijdrage aan de in het kunstenplan genoemde hoofdlijnen 'Ontwikkeling en Onderzoek' en 'Landschap'. Stichting Doen heeft aangegeven, na steun in 2015, Oerol ook meerjarig te willen ondersteunen in haar ambities als 'landschapslab'. Creatief producent Gerjan Schreuder stelde onder leiding van artistiek leider Kees Lesuis en creatief directeur/oprichter Joop Mulder de route samen. We lichten de expeditie projecten op het Groene Strand en Polderpracht hieronder toe.

Groene Strand

In 2015 was Het Groene Strand voor de tweede maal ingericht als Toonkamer Sense of Place. De Noordsvaarder bood het podium aan een viertal landschaps- ervaringsprojecten. Als ontmoetingsplek stond de kerk Katrina centraal met een expositie van Sense of Place plannen in het kader van Leeuwarden 2018 vormgegeven door SLeM. Marc van Vliet realiseerde met Zeven streken een uiterst fraai interactief en gelaagd kunstwerk waarin de hele natuur tot aan de horizon deel uitmaken van de installatie met de bezoeker in het centrum. Het zitobject leek bij hoog water net boven het water te zweven. Het intrigerende bouwwerk reageerde als een eigentijdse machine van Leonardo da Vinci op getijden, wind en zon. De functie van Oerol als publiek laboratorium in de ontwikkeling van dit soort grootschalige projecten in het landschap werd hiermee wederom succesvol aangetoond. Dit biedt perspectief voor de 2018 programmalijn Sense of Place, ook voor projecten die uiteindelijk in of langs het waddenlandschap definitief gerealiseerd worden. De andere projecten van de toonkamer waren Proeftoren Camera Batavia van Arjen Boerstra - een uitkijktoren hoog op het duin; de Passage van Frans van der Horst op de Stredam en; KHOR II van TAAT, een innovatief concept waarbij publiek wordt uitgenodigd zelf een theatrale en transparante ruimte te bouwen die diende als open podium en ontmoetingsplek.

Polderpracht

Het project Polderpracht was een nieuwe samenwerking tussen Vogelbescherming Nederland en Oerol met als focus en onderwerp het Polderlandschap in al zijn verscheidenheid. Met 3 speciaal voor dit onderwerp gerealiseerde inventieve projecten; birds-I-view van TU Delft met een groep van 15 Studenten van de studierichting landschapsarchitectuur; de interactieve geluidsinstallatie Vlucht in een weiland van multidisciplinair kunstenaar en vogelkenner Pé Okx en De Weide Wereld van de Waterlanders, het collectief uit Wageningen dat vaak werkt vanuit de thematiek van de maakbaarheid van natuur. Zij plaatsten m.b.v. inventieve installaties in het landschap de bezoeker in de wereld van de vogelmigratie. Deze samenwerking tussen Vogelbescherming Nederland en Oerol kan als zeer geslaagde en wederzijds inspirerend worden genoemd en zal een vervolg krijgen in 2016.

MUZIEK

Ook voor Oerol 2015 droeg de muziekprogrammering de signatuur van programmeurs Harry Hamelink (o.a. Motel Mozaïque) en Marcel Haug (o.a. festival Metropolis). Veel muzikanten geven aan het gevoel van vrijheid op Oerol zeer te waarderen en als uniek te ervaren.

Westerkeyn

De muziekprogrammering van de Westerkeyn droeg bij aan een bruisend, feestelijk festivalhart, waar uitbundige bands veel publiek op de been bracht, waar 'grote' namen speelden, waar DJ's voor sfeer en dansend publiek zorgden en waar de kwaliteit van de muziek hoog was.

De Betonning

Het muziekpodium op het boeienterrein van Rijkswaterstaat tussen de kleurrijke en imposante tonnen (boeien) kreeg in het tweede jaar meer vorm. De Betonning was opgezet als muziek lab, waarbij aansluiting gezocht is bij het Sense of Place gedachtengoed met het festival als werkplaats en experimenteer plek. Er is voor het eerst gewerkt met gastcuratoren: Spinvis, Collin Benders, Typhoon, Wende, Welcome to the North en Into the Great Wide Open die elk 1 of meer dagen een programma samenstelden. De met Gebied-B opgezette talkshow 'Vier tellen vooraf' bleek een sterk nieuw element waarin de curatoren in informele setting met veel publieke belangstelling hun werk en drijfveren konden toelichten en hun gasten konden introduceren.

Het Wannaplay project met interactieve muzikale schommels vormde een belangrijk beeldend element van de Betonning. Het plan om met studenten van het conservatorium ter plekke aan nieuwe composities te werken al dan niet met aanwezige muzikanten kwam ondanks goede intenties en pogingen daartoe minder goed uit de verf.

Voor de editie van Oerol 2015 is met De Betonning voor de muziekprogrammering een nieuwe artistieke weg ingeslagen die interessante aanknopingspunten biedt. Op de Betonning ontstond een scherp muzikaal profiel, waarbij nieuwe samenwerkingen zijn aangegaan, en de wisselwerking tussen de muziek, de curatoren, het Sense of Place-thema en de beleving van het publiek een mooi en vooral interessant Muzieklab hebben opgeleverd. De infrastructuur van de Betonning verdiende wel meer programma, waardoor de opkomst van het publiek waarschijnlijk groter en de beleving van het terrein intenser was geweest. De sfeer en de mooie indeling van de Betonning en het uiteindelijke programma paste prachtig bij elkaar. Het terrein toonde veel mogelijkheden aan, die we gezien het beschikbare budget zo goed mogelijk benut hebben. De balans tussen infrastructuur, programma, feest en experiment zal onderzocht worden voor 2016.

STRAAT

In 2015 werd wederom Wendy Moonen als programmeur/producent van het straattheater aangetrokken.

Midsland

Het straattheater in Midsland bood meer toegankelijke voorstellingen en we beoogden tot meer reuring te komen. Verder was het streven om qua programmering meer samen te werken met de ondernemers. Een aantal ondernemers hebben zelf geprogrammeerd en/of hebben een paar optredens via Oerol geboekt. De ondernemersvereniging (SAM) heeft een platte kar geregeld die mobiel was en we in de straat als podium konden gebruiken op verschillende plekken. Daar is straattheater op geprogrammeerd en daar heeft de SAM bands op gezet. Het totale programma is goed ontvangen. De mix van muziek, mobiele acts zoals De Kiddy Ride Police Patrol, de route Dead End van LIVSMEDLET en de spontane ouderwetse straatacts van Gazzo werkte heel goed.

West

De voorstelling Cros-sing van Stage Code was gepland in West omdat dat een interessanter decor was voor de voorstelling. Ook Cie 1 Watt (Pierre Pilat) wilde in West Terschelling spelen. Dit jaar dus niet alleen circus in West. Hoewel Cros-sing binnen het straatprogramma van West stond werd dat niet zo ervaren. Aangezien het startpunt bij de betonning was en de route voornamelijk buiten het centrum van West Terschelling liep, was de voorstelling erg onzichtbaar voor publiek (dat moeilijk mee liep) en de ondernemers.

Daarnaast was er op het plein voor de Brandaris weer veel circus. Voor de tweede keer de samenwerking met Fontys Academy for Circus and Performance Art (ACaPA) waar een hele mooie voorstelling uit is voort gekomen. In totaal waren 4 van de geprogrammeerde gezelschappen studenten en oud studenten van de 2 hogescholen voor circus in Nederland (Codarts en ACaPA). Voor deze jonge talenten is Oerol een mooie springplank. Ze geven aan er veel van te leren om op de straat te spelen tijdens Oerol en het geeft hen een grote exposure bij programmeurs en publiek.

Er was in onze ogen inhoudelijk een goede balans tussen toegankelijke straatvoorstellingen en meer artistiek werk. De interactieve circusvoorstelling van Les Dudes uit Canada was leuk voor jong en oud en heel toegankelijk. Terwijl de voorstelling Kijker van CWBoost wat meer concentratie van het publiek vergde. Gelukkig wordt het door het publiek enorm gewaardeerd en staat men open voor een breed scala aan voorstellingen. De feedback van ondernemers over het straatprogramma liep sterk uiteen. Over de samenwerking op West waren zowel Oerol als de ondernemers zelf minder tevreden. Dit is een aandachtspunt om beter vorm te geven in 2016.

Westerkeyn

Op de Westerkeyn vonden diverse straattheatervoorstellingen met kaartverkoop plaats in kleine tentjes of installaties en meer dan in 2014 ook meer interactief en open programma. Met de beschikbare budgetten en de lange openingstijden blijkt het lastig om de hele dag doorlopend reuring op het festivalterrein te hebben.

Ontmoeting en Verdieping

Het uitgebreide Verdiepingsprogramma dat werd verzorgd door Gebied-B heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het contextualiseren van het programma. Karlijn Benthem en Anouk Rutten van Gebied-B zijn als verdiepingsprogrammeurs en producenten toegetreden tot het artistieke team van Oerol. Op zowel speelse als informatieve en reflecterende wijze verzorgden zij samen met hun medewerkers en studenten van de opleiding theaterdocent in Arnhem (ARTEZ) een uitgebreid programma. Op basis van een onderzoek naar de door-ontwikkeling van het Verdiepingsprogramma is er gekozen om een aantal onderdelen te herhalen en een aantal nieuwe onderdelen uit te proberen. De vaste onderdelen zijn de Ochtendtalkshow, Het help Mij Kiezen Loket, de nagesprekken op locatie, de inleidingen en de Oerol colleges. Nieuw in 2015 waren de Talkshow op de Betonning, de Atelier route, de Oerol Pop-Up, de live inleidingen, Het Help mij Kiezen loket on tour, de samenwerking/programmering in KHOR II van TAAT, de samenwerking met School of Life/Kunstbende en Konnektid en de Jonge Akademie (Oerolcolleges). Het verdiepingsprogramma was van hoge kwaliteit en bleek in een serieuze behoefte bij het publiek te voorzien. Zo waren er elke dag weer lange rijen bij de Ochtendtalkshows onder leiding van Paulien Cornelisse en Chris Bajema.

Seminar

Het derde 'Sense of place' seminar had als titel 'Realising the impossible, art in public landscape.' Vanuit een Europese invalshoek werd er samen met natuurbeheerders, landschapsarchitecten, wetenschappers, planologen, beleidsmakers en kunstenaars gekeken naar hoe we werken aan kunst in de openbare ruimte in heel Europa en specifiek in

het landschap en hoe we zouden willen dat we kunnen (samen)werken. Tijdens dit grotendeels Engelstalige seminar werd er veel informatie gedeeld aan de hand van voorbeelden en gediscussieerd over nieuwe vormen van samenwerking.

Artists in Residence (AiR)

In 2015 vond er een aantal Artists in Residence (AiR's) plaats. Oerol is jaar rond een laboratorium voor locatie en/of landschapsgerichte ontwikkeling van kunstprojecten. Tijdens het festival vond een viertal residenties plaats (Compania Sharon Fridman, Collectief Walden, Thabi Mooi en RaraWoulib), waarbij het publiek actief betrokken werd in het onderzoek naar de mogelijkheden voor verder te ontwikkelen voorstellingen.

Internationale Context

Het internationale deel van het programma van 2015 bestond uit 7 projecten binnen het theaterprogramma: Fildelis Fortibus van Circus Ronaldo (BE), la Cosa van Claudio Stellato Company (BE), LA POEME van Compagnie Bal / Jeanne Mordoj (FR), De koningin zonder land van Muziektheater Transparant (BE), PROMENADE – urban fate tourism van STEREO Akt – Artus Company (HU), SPEEL SKOR II van TAAT (NL/BE), An Island van Zimmerfrei (IT).

Ook internationaal waren de residenties van Compania Sharon Fridman (ESP) en RaraWoulib (FR), de Expeditieprojecten Public Jukebox van Kristof Kintera (CZ) en Temporary Cities van Zimmerfrei (IT), straattheaterprogramma van Charlie O'Taney (FR), CIE1WATT, Cocoloco (EN), Otros Aires (AR/ES), Les Dudes (CA), Dead Ends (IL/FL) en Stage Code & Tommy Freke (CZ/NL). En muziek van o.a. Cisco Kid (FR), Abavuki (ZA), Tourist LeMC (BE), Maite Hontele (CO) en Kuenta I Tambu (diverse landen).

Een deel hiervan werd mogelijk gemaakt via het Europese IN SITU netwerk voor kunst in de openbare ruimte waarvan Oerol kernlid is. Dit netwerk sluit aan bij de dialoog tussen makers en festival en op matching gerichte werkwijze, en is een belangrijke voedingsbodem voor het leggen van contacten met nieuwe (internationale) makers, het initiëren en tonen van coproducties en het introduceren van Nederlandse makers in Europa. Voor hen is het een springplank naar het buitenland. Oerol bracht in 2015 onder andere werk van Schweigman&, Emke Idema, en Strijbos & van Rijswijk succesvol in. Zij ontvangen coproductie gelden en hun werk is in 2015 bij een deel van de andere festivals geprogrammeerd. Ook Johannes Bellinkx presenteerde zichzelf in een IN SITU bijeenkomst.

De verdere groei van de al ingezette internationalisering van Oerol blijft een speerpunt. Het IN SITU programma vergroot de mobiliteit van producties en makers tussen festivals en vereenvoudigt het aangaan van Europese coproducties. Het programma werkt met een matchingssubsidie waarbij ook van Oerol een investering wordt verwacht. De hogere fees van Europese gezelschappen kunnen hiermee niet worden gedekt; alleen de extra reis en verblijfskosten. Dit blijft een knelpunt in het programmeren van internationale producties. In het najaar van 2015 is er een nieuwe IN SITU aanvraag gedaan 'ACT' die betrekking heeft op de festivals van 2017 en verder. Inmiddels is er met de IN SITU partners ook een succesvolle aanvullende Europese platform aanvraag gedaan waarmee uitwisseling, kennisdeling en communicatie mogelijk blijft.

We zijn daarnaast de Provincie Fryslân veel dank verschuldigd voor het ondersteunen van de internationale activiteiten als geheel.

Media-aandacht

In 2015 kreeg de samenwerking met mediapartner AVRO/TROS een vervolg. Met vijf avonden prime time televisie middels Opium Live op Oerol werd het festival en vooral de makers en artiesten inhoudelijk naar wederzijdse grote tevredenheid neergezet. AVRO/TROS en Oerol willen graag samen verder en zoeken naar oplossingen voor de

financiële uitdagingen. In 2015 werd vervolg gegeven aan het mediapartnerschap met de Leeuwarder Courant/ Dagblad van het Noorden. In 2015 werd een totale mediawaarde van 3 miljoen euro gerealiseerd.

Prestatie eisen

In 2015 realiseerde Oerol de verkoop van bijna 130.000 toegangsbewijzen (losse theatertickets en de entreebandjes die voor meerdere activiteiten toegang bieden). Het gaat onder andere om 38 verschillende theaterproducties, 21 expeditie-projecten, tientallen straattheater acts en muzikale optredens en overige activiteiten als ontmoetingsprogramma's zoals talkshows, nagesprekken en activiteiten voor professionals. Het festival telde ongeveer 150.000 bezoekers (10 dagen x 10.000-15.000 personen per dag) die samen 323.175 bezoeken aflegden. Zoals eerder vermeld bedroeg de bezettingsgraad van de theaterproducties in 2015 90%. Hiermee overtrof Oerol de beoogde prestaties zoals aangegeven in de plannen aan de drie structureel subsidiërende overheden; Het Fonds Podiumkunsten, De Provincie Fryslân en de Gemeente Terschelling.

In een tijd waarin het ontsluiten van gesubsidieerd podiumkunstenaanbod voor een groot publiek beleidsprioriteit is, is het Bestuur trots te kunnen melden dat Oerol een grote positieve bijdrage levert en tevens ondanks financieel moeilijke tijden de door de overheden geformuleerde prestatie eisen nog altijd haalt. Wij vinden ook de verhouding tussen de overheidssubsidie en het publieksbereik met inhoudelijk hoogstaande producties nog steeds onderscheidend.

Financieel

Oerol ontving in 2015 cruciale structurele steun van FPK, de Provincie Fryslân en de Gemeente Terschelling. De meerjarige Europese INSITU middelen werden ingezet om in projecten uit het buitenland te kunnen coproduceren en te tonen. Toezeggingen van fondsen als het VSB fonds, Fonds 21 (tweejarig), Stichting Doen en Dioraphte waren van groot belang om Oerol 2015 te realiseren. In 2015 werd de samenwerking met LWD 2018 vervolgd waarbij Oerol als lab dient voor Sense of Place. Een cruciale stap richting een cultuur- natuur route in 2018 maar ook in de ontwikkeling van het Sense of Place profiel van Oerol zelf. Oerol kon opnieuw rekenen op de steun van hoofdsponsor Rederij Doeksen en subsponsor Brand en Flevodruk Harlingen. De Vrienden van Oerol en Het Garantiefonds van Terschelling ondernemers zijn samen met hun vele leden tevens Hoofdsponsor. Private donateurs en bedrijven in de opstartende ondernemersclub gaven gul aan het Fonds Atelier Oerol. De wederzijdse samenwerking met partner in natuur Staatsbosbeheer en de samenwerking met de Waddenacademie verliepen naar tevredenheid. Het project Polderpracht met de Vogelbescherming was inhoudelijk en financieel geslaagd. Oerol heeft een voor de culturele sector uitzonderlijk hoog percentage eigen inkomsten, volgens de definitie van de FPK 'eigen inkomens quote' is dat in 2015 82%. Ongeveer 20% van de inkomsten van Oerol komt uit structurele subsidie; van Gemeente (2%), Provincie (7%) en FPK (12%) en 5% uit incidentele subsidie die jaarlijks aangevraagd moet worden bij fondsen voor speciale theaterproducties die niet uit de recetteopbrengst alleen betaald kunnen worden. Ruim de helft van de eigen inkomsten komt uit kaartverkoop. Sponsoring en inkomsten uit horeca nemen elk ongeveer 10% voor hun rekening. Inkomsten uit de Vrienden van Oerol, donaties, merchandise, advertenties en hospitality zijn 10% van het totaal.

De weergoden waren Oerol in 2015 minder goed gezind dan in 2014. Dat had zijn weerslag op de horeca inkomsten. 2015 kende als festival een tekort van circa €27.000. Helaas bleek in 2015 ook dat er mogelijk sprake is van onverwachte nakomende pensioenlasten. In 2013 werd het pensioenfonds overgenomen waarbij de voorwaarden anders werden, dit is door het pensioenfonds niet actief kenbaar gemaakt en door Oerol niet tijdig onderkend. Op dit moment is het gesprek tussen Oerol en het huidige pensioenfonds PFZW gaande over de

hoogte van het bedrag. Onverminderd onze inzet voor een genuanceerde benadering en een passende oplossing om de 'schade' te beperken is voorzichtigheidshalve een voorziening opgenomen van €-154.000. Het exploitatieresultaat over 2015 is € - 179.648. De reservepositie bedraagt per 31 december 2015 € 87.350. De totale lasten van het festival van 2015 bedragen €4.779.807 Door het tekort daalt het eigen vermogen onder het door het bestuur afgesproken minimum van 5% van de totale begroting. Herstel van de solide financiële buffer is een belangrijk aandachtspunt in 2016 en daarna.

Voor de nabije toekomst is de financiële soliditeit een belangrijk aandachtspunt omdat de omvang van vaste (subsidie)inkomsten en onze reserves te fragiel is ten opzichte van mogelijke resultaatfluctuaties en budgettaire uitdagingen. Vergroting van de vaste subsidiebasis dient hierbij in de eerste plaats als waarborg voor behoud van de eigenzinnige artistieke lijn. In 2015 is met succes de mogelijkheid onderzocht om terug te keren in de Basisinfrastructuur vanaf 2017. Bij een positief advies zou dit betekenen dat de Rijksbijdrage stijgt naar €500.000 per jaar in plaats van de €250.000 die het nu is.

De onzekerheid over de aard en omvang van de inzet en vergoedingen voor specifieke Sense of Place projecten dient zo snel mogelijk te worden weggenomen

Deze jaarverantwoording is opgesteld volgens de specifieke aandachtspunten en eisen in de beschikking van het Fonds Podiumkunsten en het FPK handboek meerjarige activiteiten subsidies 2013-2016

Organisatie

In 2015 vonden geen grote personeelswijzigingen plaats. Creatief directeur en oprichter Joop Mulder vormt een collegiale directie met algemeen directeur Marelle van Rongen. De directiesamenwerking is vastgelegd in een directiestatuut. De programmering van het festival ligt in handen van Kees Lesuis. Hij is sinds 1 augustus 2009 artistiek leider van het festival. De taakverdeling binnen dit driemanschap is in beweging. Het relatiebeheer met de vele stakeholders op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau speelt hierin een grote rol evenals de inhoudelijke ontwikkelingen naar een meer landschapsgericht profiel.

Joop Mulder fungeert enerzijds in zijn rol van creatief directeur als boegbeeld van het festival, als ontwikkelaar en bewaker van het Oerol-concept en als pionier en aanjager van het meer landschapsgerichte profiel ('Sense of Place') en de samenwerking in concrete projecten met onder andere Culturele Hoofdstad Leeuwarden 2018. Hij werd daartoe in 2015 deels aan LWD 2018 gedetacheerd.

Na een redelijk positieve interne evaluatie in 2014 met het tijdelijke en vaste personeel ten aanzien van de werkdruk, sfeer en pre-productie werd 2015 op het gebied van werkdruk uiteindelijk als te zwaar ervaren. We zoeken in 2016 naar manieren om de inhoud van het festival op een voor de medewerkers meer behapbare manier te organiseren.

De aanvullende subsidie arbeidsmarktbeleid van het Fonds Podiumkunsten van €10.700, bedoeld als bijdrage voor het doen van investeringen om medewerkers nu en in de toekomst een gezonde uitgangspositie te geven op de arbeidsmarkt, werd aangewend om bij- en nascholing te realiseren middels diverse coaching- en cursustrajecten

Governance

Governance Code Cultuur

Het bestuur en de directie passen de Governance Code Cultuur toe. We hebben de principes in de code betrokken in de evaluatie van ons eigen functioneren in het najaar 2015.

Bestuursmodel

De Stichting werkt nog bewust vanuit het bestuur/directie-model. Die keuze hangt samen met verschillende factoren. Zo is er de ontwikkeling van Sense of Place en de zorgvuldige en tijdige voorbereiding van de opvolging van de creatieve directie op middellange termijn. De samenwerking tussen bestuur en directie en directieleden onderling is vastgelegd in een directiestatuut. Het bestuur wil een groeiproces in gang zetten naar het RvT/bestuursmodel. De stappen daarvoor in de organisatieontwikkeling zullen in 2016 worden bepaald en in de komende jaren doorlopen.

Kernpunten voor het bestuur

De kernpunten voor het bestuur die elders in dit jaarverslag aan de orde komen zijn:

- Hoge artistieke kwaliteit in producties en werk van enthousiaste makers en spelers en de inspirerende impulsen van Sense of Place;
- Goede relaties met oud en nieuw publiek, trouwe vrienden, onmisbare vrijwilligers, de zeer betrokken eilandgemeenschap, sponsors en subsidiegevers;
- Versterken financiële soliditeit door verhoging van het aandeel vaste (subsidie)inkomsten, herstel van reserves en een passend adequaat risicomanagement.
- Blijvend succesvol ondernemerschap met plannen en acties voor tenminste het behoud en zo mogelijk de groei van de support van vrienden en bedrijven.
- Een sterke(re) teamgeest in directie en organisatie.

Risicomanagement

Gezien de omvang van de organisatie is er geen uitgewerkt systeem van risicomanagement. In besprekingen met de directie, controller en de accountant wordt aandacht besteed aan specifieke risico's die spelen en de manier waarop we die beheersen. De belangrijkste risico's en uitdagingen betreffen: (i) de grote afhankelijkheid van publieksinkomsten en daarmee ook van het weer en de belangstelling, (ii) de samenwerking met een belangrijke partner Lwd 2018 in het realiseren en (gedeeltelijk) bekostigen van de Sense of Place ambities en de bijdrage die dat geeft aan de doelstellingen van Lwd 2018. (iii) de verdere verjonging van het publiek en de festivalisering in Nederland. We beheersen die risico's door het strak begroten en budgetteren van het festival, het ramen van onvoorzien in de begroting en aanhouden van een zekere reserve als buffer. Vervelend was in dit verband dat we in 2015 werden verrast door nakomende pensioenlasten die niet tijdig zijn onderkend. We bespraken met de directie hoe dit voortaan is te voorkomen.

Vergoedingen en bezoldiging

Buiten de declaratie van werkelijk gemaakte onkosten krijgt het bestuur geen vergoeding. Ter vermijding van onkosten vergadert het bestuur zoveel mogelijk in Harlingen. Eenmaal per jaar vergadert het bestuur met de lokale stakeholders op Terschelling. De kosten daarvan en de overnachting worden dan, evenals die bij de opening van het festival, door de Stichting gedragen. De directieleden hebben een contract voor onbepaalde tijd en worden bezoldigd conform de cao. Oerol heeft m.i.v. het boekjaar 2015 een vrijstelling voor de WNT. Op grond van de wettelijke bepalingen is een vrijstelling van toepassing vanwege het feit dat de overheids subsidies niet meer dan 50% uitmaken van de totale exploitatie van Oerol en dat de jaarlijkse subsidie van het FPK niet meer dan 500.000 euro op jaarbasis bedraagt. In het boekjaar was geen sprake van bijzondere beloningen.

Belangenafweging

Het bestuur heeft afspraken gemaakt over de wijze waarop omgegaan wordt met mogelijke tegenstrijdige belangen. Het bestuur heeft in 2015 in één geval van een vanwege familiebanden mogelijk tegenstrijdig belang vooraf extra aandacht gegeven aan de zorgvuldigheid waarmee een vacature in de organisatie werd ingevuld. Verder was geen sprake van besluiten met een mogelijk tegenstrijdig belang. Met de creatief directeur zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de belangen van de Stichting geborgd blijven in situaties waarin hij voor en met andere organisaties actief is voor buiten het Oerol-programma vallende Sense of Place activiteiten.

Contact met de accountant

De stichting heeft een langdurige relatie met accountants van Dubois+ Co Registeraccountants. Dubois+ Co. De keuze voor Dubois is door het bestuur gemaakt en wordt jaarlijks in overleg met de directie en de controller kort geëvalueerd en is tot nu toe bestendig. Jaarlijks heeft het bestuur contact met de accountant aan de hand van zijn rapportage, waaronder het accountantsverslag. De accountant meldt geen significante tekortkomingen in de financiën, administratieve processen en risicobeheersing en jaarrekening.

Samenstelling en functioneren van bestuur en directie

Het bestuur bestaat uit zeven leden. Bij de samenstelling van het bestuur is rekening gehouden met verankering van relevante kennisgebieden (artistieke, organisatie, financiën, juridische zaken, marketing, sponsoring) en het oog houden voor verschillende belangen (bezoekers/vrienden, eiland, overheden, cultuursector, bedrijven etc.). Statutair bedraagt de maximale zittingstermijn tweemaal een periode van vier jaar. Onlangs zijn de termijnen van zittende leden met twee jaar verlengd, behalve die van Ben Warner die in 2016 zal terugtreden. Het bestuur zal zich gefaseerd vernieuwen. Het rooster van optreden wordt hierop aangepast. Hieronder een rooster van aantreden en aftreden. De (neven)functies van bestuurders en directie (zie bijlage) zijn niet onverenigbaar met de bestuurs-/directierol en met de belangen van de Stichting.

Het bestuur evalueerde in de zomer het functioneren van de directie en in het najaar haar eigen functioneren onder leiding van de voorzitter. Naar aanleiding hiervan zijn enkele verbeterpunten benoemd en in gang gezet. Voor het bestuur zelf betreft dit het formaliseren en uitvoeren van een meer passend roulatieschema, het opstellen van profielschetsen, het versterken van de artistieke reflectie in de samenstelling en de agenda van het bestuur, het vergroten van de diversiteit in de bestuurssamenstelling (representeren nieuwe doelgroepen, vrouwen, leeftijd) en het nadrukkelijker evalueren van de governance in het bestuursverslag en vergaderingen.

Het bestuur heeft in 2015 in verband met de doorontwikkeling van Sense of Place binnen en buiten het festival extra aandacht besteed aan de goede invulling en afstemming van rollen en samenwerking in de directie en de artistieke leiding van het programma. De focus en samenwerking binnen de directie is een voortdurend aandachtspunt van het bestuur. Het bestuur hecht aan een sterkere teamgeest. Het hecht aan de beleving dat het onvermijdelijke en soms nuttige spanningsveld tussen creativiteit en zakelijkheid geen problemen geeft maar een bron is van voortdurende vooruitgang. Vooruitgang door het vinden van haalbare oplossingen voor bijna onmogelijke creatieve ideeën, het accepteren van de onhaalbaarheid van stellige onmogelijkheden en het blijven vernieuwen dankzij én ondanks zakelijk succes. Het bestuur constateert de afgelopen jaren dat de complexiteit in de verankering van creatieve, artistieke en zakelijke belangen in en buiten het festival toeneemt en wil daarom in 2016 extra aandacht besteden aan de ontwikkeling van de organisatie.

Bestuursleden	Functie	Datum in functie	einde 1e termijn	einde 2e termijn	(Uiterlijke) Datum aftreden (2 jr termijn, max zitting 8 jr)
Els H. Swaab	voorzitter	26-01-2012	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2020
Tessa Boerman		07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018
Ben Warner	secretaris	07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-07-2016
Marcel Beerhuizen		07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018
Willem Mier	penningmeester	07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018
Seerp Leistra		01-11-2013	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2022
Sietze Haringa		01-11-2013	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2022

VOORUITBLIK Oerol 2016: Dat wat alleen op Oerol kan

Bij de ingang van het nieuwe kunstenplan 2013-2016 werd het duidelijk voor Oerol dat de groei van structurele, meerjarige middelen via de huidige cultuurgelden van de overheden stagneerde. Niet alleen aan de kant van het festival zelf zijn de geslonken subsidies voor het presenteren van theatermakers waarneembaar, vooral ook de gezelschappen die zich bij Oerol melden hebben moeite financiële middelen te genereren om een voorstelling te maken. In plaats van een meerjarige basis is men aangewezen op incidentele aanvraagprocedures bij de diverse fondsen met lange besluitvormingsprocessen. Voor Oerol en voor de gezelschappen werkt dit tijdrovende en vertragend in het productie- en programmeerproces. Gezelschappen leggen steeds meer en steeds grotere financiële vragen bij Oerol neer. Oerol heeft aangetoond met een bescheiden aandeel (rijks)subsidiering tenminste het drievoudige te kunnen genereren aan eigen inkomsten.

Om de continuïteit en de kwaliteit te kunnen waarborgen en de voor Oerol zo unieke koppeling tussen kwaliteitsaanbod en groot publiek te kunnen blijven maken zijn op korte termijn nieuwe meerjarige financieringsbronnen nodig. Met de BIS positie in het vooruitzicht va 2017 en mogelijke meerjarige financiering van Stichting Doen wordt hier een goed begin gemaakt. Echter de reservepositie van de Stichting was al risicovol en zal na het onverwacht moeten opvangen van de nagekomen pensioenlasten op de korte termijn precair te noemen zijn. Het bestuur bezint zich met de directie op een strategie voor de korte en langere termijn.

De lopende gesprekken met Rederij Doeksen gaan over continuering en intensivering van het hoofdsponsorschap. Brand tekende bij als subsponsor in plaats van hoofdsponsor. Er wordt actief gezocht naar nieuwe partnerships; echter deze markt is stroef en de concurrentie is enorm. Het Cultureel Garantiefonds van Terschellinger Ondernemers blijft een cruciale steunpilaar voor de toekomst, maar een forse stijging van de bijdrage door eilander ondernemers is niet waarschijnlijk. Er wordt in 2016 verder geïnvesteerd in de uitvoering van werving en beheer van de verschillende particuliere en zakelijke geefgroepen. Oerol merkt dat zij zich steeds verder moet inspannen om donateurs betrokken te houden en nieuwe te werven.

Oerol hecht aan het trouwe publiek. Publieksvernieuwing, en in het bijzonder verjonging, is niettemin een stevige ambitie nu en in de nabije toekomst van Oerol. De publiekscijfers zijn over het algemeen stabiel maar de groei in de leeftijdscategorie 20-40 jaar kan sneller. Daarop anticipeert Oerol direct, vooral ook om in de toekomst opkomend talent een groot representatief publiek te kunnen blijven bieden. Jong publiek dat Oerol al bezoekt is zeer enthousiast over wat Oerol biedt aan artistiek aanbod en activiteiten. En ook het online bereik van de jongere doelgroep is zeer hard gegroeid. De drempels om daadwerkelijk te komen blijken echter hoog: de afstand, de kosten, moeite met vinden van accommodatie, de run op kaarten; het is veel gedoe dat vroeg geregeld moet worden. Jongere bezoekers – eenmaal aanwezig- blijken het crossgenerationele publiek en de sfeer die dat oplevert juist positief te evalueren. We willen werken aan dat positieve crossgeneratie-beeld en een aantal

praktische toegankelijkheidsdrempels wegnemen. Er wordt een publieksvernieuwingsaanpak geformuleerd die met diverse fondsen wordt besproken.

Inhoudelijk vervolgen we in 2016 de beschreven ambities op het gebied van landschap, locatie en innovatie uit het Kunstenplan 2013-2016 terwijl we ook vooruit blikken naar 2017-2020. Oerol bouwt met Sense of Place verder aan haar landschappelijke, cultuur/natuur en multidisciplinaire profiel en het benoemen en inzetten van de economische en toeristische waarde die Oerol betekent voor de regio, naast de onvolprezen culturele waarde. Uit deze richting en uit de samenwerking met Leeuwarden 2018 verwachten we in 2016 ook nieuwe activiteiten te ontplooiën en meerjarige middelen voor Sense of Place en daarmee het festival als laboratorium te genereren. Mocht Oerol er niet in slagen aanvullende middelen te vinden dan is het mogelijk dat de ambities van Oerol voor 2013-2016 tussentijds aangepast moeten worden aan de financiële realiteit. De plannen voor de komende editie klinken weer inspirerend.

De festivalbegroting voor 2016 is in december 2015 door het Bestuur definitief vastgesteld en een samenvatting is bijgevoegd in de jaarrekening. Bij de plannen voor de periode 2017-2020 is het herstel van het eigen vermogen naar minimaal tussen de 5% en 10% een prioriteit.

Concluderend

Over Oerol 2015 was het bestuur artistiek gesproken zeer tevreden en dankt het publiek en de vele fondsen voor hun geweldige steun. De programmering was aansprekend en van hoge kwaliteit en de prestatie-eisen op het gebied van aantal kaartjes, toeschouwers en voorstellingen werden bij benadering gehaald. Dat is knap in tijden van flinke bezuiniging en grote financiële uitdagingen. Het was financieel en organisatorisch een zwaar jaar en het goed organiseren van de inhoud met een gezond team en dito begroting is dan ook prioriteit voor de toekomst. Het bestuur complimenteert en dankt de directie en alle medewerkers en vrijwilligers dat ze ieder jaar weer een fantastisch festival weet te maken. Het Bestuur is vol vertrouwen dat dat ook de komende jaren gaat lukken. We volgen en begeleiden alle ontwikkelingen op de voet!

Namens het gehele Oerol bestuur- Els H. Swaab, Voorzitter